

Μαία: Η διαδρομή ανά τους αιώνες*

Βασιλική Οικονομάκου, Πόπη Παπαζαχαριάκη, Μαίεσ Π.Γ.Ν-Μαιευτηρίου "ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ".

ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΑΙΩΝ

Άρθρον 1. Το μαιευτικόν επάγγελμα, αντικείμενον και σκοπόν έχον την συμφώνως προς τους κείμενους Νόμους παροχήν υπηρεσιών προς τη μητέρα και το παιδί διά παρακολουθήσεως της εγκύου, προετοιμασίας του φυσιολογικού τοκετού, εκτελέσεως αυτού, διαπαιδαγωγήσεως της μητρός δια την περαιτέρω υγιεινήν ανάπτυξιν του βρέφους κλπ., δεν είναι μόνον απλούν βιοποριστικόν επάγγελμα, αλλ' ενέχει εν εαυτώ και γενικωτέραν ηθικήν και κοινωνικήν αποστολήν.

Άρθρον 2. Η μαία εν τη εξασκήσει του επαγγέλματός της δέον να συμμορφούται αυστηρώς προς τας διατάξεις των εις αυτό αναφερομένων Νόμων και Διαταγμάτων, τα ήθη και τα έθιμα της συγχρόνου ελληνικής κοινωνίας και τας διατάξεις του παρόντος, αποφεύγουσα πάσα πράξιν ή παράλειψιν δυναμένην να παραβλάβη την τιμήν και αξιοπρέπειαν του μαιευτικού επαγγέλματος ή να κλονίση την προς αυτό πίστιν του κοινού.

Ιδία η μαία υποχρεούται συμφώνως και προς τον υπ' αυτής διδόμενον όρκον να εργάζεται μετ' αφοσιώσεως, να διάγη βίον ενάρετον, να πράττη παν το δυνατόν προς εξύψωσιν του γοήτρου του επαγγέλματός της, να τηρή απόλυτον εχεμύθειαν διά παν ό,τι ήθελεν αντιληφθεί ή ήθελεν ανακοινωθή αυτή εν τη εκτελέσει των καθηκόντων της και να

βοηθή πιστώσ τον ιατρόν.

Άρθρον 3. Αι υπηρεσίαι της μαίας παρέχονται κατ' αρχήν επ' αμοιβή, οφείλει όμως αύτη προσκαλούμενη επί επειγουσών περιπτώσεων να παρέχη την συνδρομήν της, ασχέτως ευπορίας ή απορίας και τας υπηρεσίας της δωρεάν εις προφανώς απόρους οικογενείας. Αι μαίαι αι εργαζόμεναι ως έμμισθοι υπάλληλοι του Κράτους ή Δήμων ή Κοινοτήτων ή άλλων Οργανισμών, υποχρεούνται εκτός των αποδοχών των να μη δέχωνται δώρα, είτε εις είδος είτε εις χρήμα.

Άρθρον 4. Εις εκτάκτους περιστάσεις πολέμου, πανδημίας, θεομηνίας, η μαία καλούμενη υπό των Αρχών προσφέρει δωρεάν τας υπηρεσίας της.

Άρθρον 5. Αι υπηρεσίαι της μαίας παρέχονται αδιακρίτως φυλής, εθνικότητας, θρησκευματος, κοινωνικής θέσεως ή πολιτικών πεποιθήσεων.

Άρθρον 6. Η μαία εν τη εξασκήσει των καθηκόντων της οφείλει να εμφορήται από πνεύμα στενής και αρμονικής συνεργασίας μετά των ιατρών, των συναδέλφων της και των Υγειονομικών Αρχών.

Άρθρον 7. Απαγορεύεται εις την μαία η αναγραφή συνταγής και άνευ εντολής ιατρού χορήγησις φαρμάκων, ή η διακοπή της χορηγήσεως των υπό του ιατρού διαταχθέντων. Εξαιρετικώς επιτρέπεται η αναγραφή και χορήγησις φαρμάκων και αναλγητικών μέσων καθορισμένων υπό του προβλεπομένου υπό του Ν.Δ. 2593/53 Β. Διατάγματος.

Άρθρον 8. Η μαία οφείλει ν' αποφεύγει απατηλά μέσα προς προσέλκυσιν πελατείας. Ωσαύτως, απαγορεύονται παραπλανητικά διαφημίσεις εις τον ημερήσιον Τύπον, κινηματογράφους ή ραδιόφωνον ή καθ' οιονδήποτε τρόπον προς προσέλκυσιν της προσοχής του κοινού. Δύναται αύτη να δημοσιεύη το όνομά της, την διεύθυνσίν της, αριθμόν τηλεφώνου, πινακίδα εν τη οικήματι διαμονής, με τα άνω στοιχεία.

Άρθρον 9. Απαγορεύεται εις τας μαίας η άσκησις άλλων επαγγελμάτων, εφ' όσον εκ της τοιαύτης άσκήσεως θίγεται η αξιοπρέπεια του επαγγέλματός της ή μειούται η δυνατότης ευσυνειδήτου άσκήσεως αυτού.

Άρθρον 10. Απαγορεύεται εις τας μαίας να συγκαλύπτουν διά του ονόματός των και να προστατεύουν καθ' οιονδήποτε τρόπον πρόσωπα παρανόμως ασκούντα το επάγγελμα της μαίας ή να συνεργάζονται με τοιαύτα πρόσωπα.

Άρθρον 11. Μαία αντιλαμβανομένη συνάδελφόν της παραβιάζουσαν τας εκ των κειμένων Νόμων ή του παρόντος υποχρεώσεις της, οφείλει ν' αναφέρει αυτήν εις τον οικείον Σύλλογον και αρμόδιον Υγειονομικόν Κέντρον.

Το αυτό ισχύει και οσάκις αντιλαμβάνεται πρόσωπον παρανόμως ασκούν το μαιευτικόν επάγγελμα.

Άρθρον 12. Η μαία εις τον ιδιωτικόν βίον της οφείλει να διάγη κατά τρόπον ενάρετον, σεβομένη τας ηθικάς αρχάς και αντιλήψεις της συγχρόνου ελληνικής κοινωνίας.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ υπ' αριθ. 687 της 14 Σεπτ./4 Οκτ. 1960 (ΦΕΚ Α' 159)

"Περί των υπό των μαιών χορηγούμενων φαρμάκων και αναλγητικών μέσων, ως και των υπό τούτων χρησιμοποιούμε-

νων βοηθητικών εργαλείων".

Έχοντες υπ' όψιν: 1) Τας διατάξεις του άρθρ. 11 §3 του Ν.Δ. 2593/1953 *"Περί άσκήσεως του μαιευτικού επαγγέλματος και περί εκπαιδεύσεως μαιών"*, 2) την από 13-1-1960 γνωμάτευσιν του Ανωτάτου Υγειονομικού Συμβουλίου, 3) την υπ' αριθ. Δ. 2761/26-5-1958 απόφασιν του επί της Κοινωνικής Προνοίας Υπουργού *"Περί εκχωρήσεως αρμοδιοτήτων εις τον Υφυπουργόν Κοινωνικής Προνοίας"*, 4) την υπ' αριθ. 439/1960 γνωμοδότησιν του Συμβουλίου Επικρατείας, προτάσει του Ημετέρου επί της Κοινωνικής Προνοίας Υφυπουργού, απεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Άρθρον μόνον. Επιτρέπομεν εις τας επιστήμονας μαίας την δι' αναγραφής συνταγών χορήγησιν μόνον των κατωτέρω αναγραφομένων φαρμάκων και αναλγητικών μέσων και την υπ' αυτών χρησιμοποίησιν των κατωτέρω αναφερομένων βοηθητικών εργαλείων:

A. Φάρμακα και αναλγητικά μέσα

- 1) Βιταμίαι – Ασβέστιον
- 2) Εργοτίνη, ενδομυϊκώς και διά του στόματος
- 3) Methergine, ενδομυϊκώς και ενδοφλεβίως
- 4) Καρδιοτονωτικά περιφερικής καρδιοτονώσεως (καμφορούχον έλαιον, καρδιαζόλη, κοραμίνη)
- 5) Λοβελίνη
- 6) Σουλφοναμίδια
- 7) Αντιβιοτικά
- 8) Ασπιρίνη (Novalgine), διά του στόματος και ενδομυϊκώς.
- 9) Αντισηπτικά (βάμμα ιωδίου, Dettol, Cetavlon κλπ.)
- 10) Χλωραιθύλιον

B. Βοηθητικά εργαλεία

- 1) Κοιλιοσκοπίον
- 2) Πυελόμετρον

3) Σφυγμομανόμετρον	
4) Κολποδιαστολείς Doyer,	
πρόσθιος-οπίσθιος,	ζεύγη 1
5) Λαβίδες Κόχερ	» 4
6) Λαβίδες ανατομικές	» 2
7) Λαβίδες χειρουργικές	» 2
8) Κολπολαβίδες	» 1
9) Μητρολαβίδες	» 4
10) Λαβίδες εφαρμογής αγκτήρων »	2
11) Λαβίδες εξαγωγής αγκτήρων »	2
12) Ψαλίδια	» 2
13) Καθετήρες μεταλ. μεγάλοι	» 2
14) Προσωπίς ναρκώσεως Schimmebusch	» 2

Εις τον αυτόν επί της Κοινωνικής Προνοίας Υφυπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος Β. Διατάγματος.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ υπ' αριθ. 4111 της 9/9 Οκτ. 1960 (ΦΕΚ Α' 163)

“Περί τροποποίησης και συμπληρώσεως των περί Υγειονομικών Συλλόγων, Ιατρικών και Παραϊατρικών Επαγγελματιών, Ασφαλίσεως Υγειονομικών, Φαρμάκων και των περί ιατρικής εν γένει αντιλήψεως της Δημοσίας Υγείας Διατάξεων”.

Άρθρον 15. 1) Αι δαπάναι λειτουργίας και συντηρήσεως των Σχολών Μαιών των λειτουργουσών παρά Δημοσίοις Μαιευτήρσις, Ν.Δ. 2592/53, και αι δαπάναι τροφοδοσίας των μαθητριών των Σχολών Μαιών των λειτουργουσών παρά Μαιευτήρσις Ιδιωτικού Δικαίου, αναγράφονται εις τον προϋπολογισμόν του Υπουργείου Κοινωνικής Προνοίας υπό ίδιον κεφάλαιον και άρθρον, αι δε δαπάναι λειτουργίας και συντηρήσεως των Σχολών Νοσοκόμων, εφ' όσον δεν διαθέτουν ιδίους πόρους ή είναι ανεπαρκείς, βαρύνουσι τον προϋπολογισμόν του Ιδρύματος εις ό ανήκουν ή λειτουργούν.

2) Ελληνίδες διπλωματούχοι της παρά τω Κρατικώ Νοσοκομείω Ρόδου λειτουργήσας Σχολής Μαιών και τυχούσαι διπλώματος, δυνάμει των υπ' αριθ. 58624/1949 αποφάσεων της τέως Γενικής Διοικήσεως Δωδεκανήσου, εξομοιούνται καθ' όλα με τας διπλωματούχους μαιας των λοιπών εν Ελλάδι λειτουργουσών Σχολών Μαιών.

Άρθρον 16. Δύναται ο Υπουργός Κοινωνικής Προνοίας δι' αποφάσεώς του να επιτρέπη κατά παρέκκλισιν των διατάξεων της §1 του άρθρ. 8 του Ν.Δ. 2593/53 (*“Περί ασκήσεως του μαιευτικού επαγγέλματος και εκπαιδεύσεως μαιών”*) τον διορισμόν μαιών εις θέσεις Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων και Υγειονομικών Σταθμών, λειτουργούντων εκτός των περιφερειών της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης και της Θεσσαλονίκης, προτιμωμένων απολύτως των εχουσών ενιαύσιον τουλάχιστον προϋπηρεσίαν εις Υγειονομικούς Σταθμούς και Κοινοτικά ή Αγροτικά Ιατρεία εις την ύπαιθρον.

Στο άρθρον 14, ιδρύεται στο Υ.Κ.Π. Διεύθυνση Υγιεινής μητρότητας και παιδων με τα εξής τμήματα:

- α) Τμήμα Υγιεινής μητρότητας και παιδων,
- β) Τμήμα οργανώσεως,
- γ) Τμήμα εκπαιδεύσεως μαιών.

Ορίζεται διευθυντής ο κ. Παπαδάκος και η δις Πετραλιά. Από το 1960 στις Σχολές Μαιών προστίθεται σαν μάθημα η Υγειονομική Διαφώτιση.

Το 1960 πραγματοποιείται στη Ρώμη της Ιταλίας το 12ο Διεθνές Συνέδριο Μαιών, με θέμα *“Η μαία του μέλλοντος”*, με 2.000 συνέδρους από 40 χώρες. Η Ελλάδα στέλνει 18μελή αντιπροσωπεία με Πρόεδρο την κ. Χαρά Βογιατζάκη. Μία συνοπτική εικόνα της θέσης της μαιας:

Ισπανία: Το 1450 θεσπίζεται ο πρώτος νόμος για μαιείς. (Όταν γίνεται μαιευτική εργασία, πρέπει να υπάρχει μαία).

Φιλανδία: Η μαία είναι ενήμερη για τα πάντα.

Μαρόκο: Σε πολύ υψηλό επίπεδο η θέση της μαίας.

Βραζιλία: Υπάρχουν 1.700 μαίες και 2 Σχολές Μαιών. Το 80% των γυναικών γεννούν χωρίς βοήθεια. Επισημαίνεται η μεγάλη ανάγκη για μαιείς. Την ίδια εικόνα παρουσιάζουν η Χιλή, Γκάνα και Τουρκία.

Λουξεμβούργο: Η μαία συναντάει την επίτοκο για πρώτη φορά, μόνο την ώρα του τοκετού. Το επάγγελμα τείνει να εξαφανιστεί.

Νορβηγία: Η μαία είναι καταξιωμένη σε σημείο να λέγεται: “*Το μεγαλύτερο αγαθό είναι να γίνεις μητέρα και μετά μαία*”.

Βέλγιο – Ιταλία: Η μαία απαιτείται να έχει καλύτερη γνώση των κοινωνικών προβλημάτων και γενική βασική εκπαίδευση, ώστε να γίνονται περισσότεροι τοκετοί στο σπίτι.

Γερμανία: Εκτός από την εκτέλεση του τοκετού, η μαία πρέπει να διδάσκει την επίτοκο και να συμβάλει στην αρμονία ολόκληρης της οικογένειας.

Σουηδία: Συστηματική μετεκπαίδευση της μαίας. Η μαία εξετάζει την έγκυο τριπλάσιες φορές από το γιατρό και συγχρόνως τη διδάσκει τη μητρική τέχνη και γυμναστικές ασκήσεις.

Αμερική: Σ’ όλη τη χώρα υπάρχουν μόνο 400 μαίες.

Ο Σ.Ε.Μ.Α. από το 1957 και για πολλά χρόνια οργάνωνε μετεκπαιδευτικά μαθήματα μαιών, τα προγράμματα των οποίων γνωστοποιούσε στα μέλη του μέσα από το περιοδικό “ΕΛΕΥΘΩ”.

α) Κατόπιν συνεννοήσεως με τα δύο μεγάλα Μαιευτήρια που στέγαζαν και τις

αντίστοιχες Σχολές, ώστε να προσφέρονται περίοδοι αποφοίτησης ή αδειών σπουδαστριών και να υπάρχει δυνατότητα φιλοξενίας, ο Σ.Ε.Μ.Α. εξασφάλισε τροφοκατοικία στις μετεκπαιδευόμενες μαίες. Στη μετεκπαίδευση δικαιούνται να συμμετέχουν μαίες που απεφοίτησαν προ 5ετίας ή δεν μετεκπαιδεύτηκαν την τελευταία 5ετία. Οι μαίες κατά τη μετεκπαίδευση είχαν άδεια από τις υπηρεσίες τους μετ’ αποδοχών και παρακολουθούσαν πρόγραμμα με τις σύγχρονες αντιλήψεις της μαιευτικής επιστήμης.

β) Για τις μαίες της περιοχής της πρωτεύουσας πραγματοποιούσε μηνιαίες συναντήσεις για ανταλλαγή απόψεων και καλύτερης γνωριμίας μεταξύ τους.

γ) Ο καθηγητής Ν. Λούρος έκανε διαλέξεις για τις μαίες με ενδιαφέροντα θέματα για την εξέλιξη και πρόοδο της μαιευτικής, σε συνδυασμό με προβολή φωτεινών εικόνων και προβολή ταινιών.

Το 1961, η μαία Στελετάρη αναφέρει σε άρθρο της τα κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η μαία, τα οποία συνδέονται, δημιουργούνται ή και επιδεινώνονται από την εγκυμοσύνη και τον τοκετό. Φτώχεια, εξώγαμο παιδί, κοινωνικά νοσήματα, ανθυγιεινοί όροι εργασίας εγκύου, άγνοια για σωστή υγιεινή και διατροφή κατά την κύηση, τον τοκετό και τη λοχεία.

Αναγνωρισμένο διεθνές δίπλωμα μαίας και Διδάσκουσας μαίας μπορούσε να αποκτήσει η Ελληνίδα μαία φοιτώντας σε Κολλέγιο της Αγγλίας. Έτσι, ο Σ.Ε.Μ.Α. και οι Σχολές συνεχώς προσπαθούσαν να εξασφαλίσουν υποτροφίες για τις μαίες της χώρας μας. Συχνά, όμως, οι υποτροφίες συνοδεύονταν και με δυσκολίες της εποχής, για τη γνώση της αγγλικής γλώσσας, οπότε καταλαβαίνουμε γιατί ήταν λίγες οι μαίες που είχαν

τέτοια πτυχία.

Το 1962, μετά από 2ετή φοίτηση με υποτροφία σε Κολλέγιο της Αγγλίας επιστρέφει η Μαρίκα Μαστοράκη, η οποία και διορίζεται Διδάσκουσα μαία στη Σχολή Μαιών "Βιργινία Σκυλίτση". Στα χρόνια που ακολούθησαν, αρκετές μαίες, για να μπορούν ν' ασκήσουν το επάγγελμά τους και σε άλλες χώρες, φοίτησαν στις Σχολές Μαιών της Αγγλίας.

Το 1962 ο Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας απονέμει ευαρέσκεια στη μαία του Κοινοτικού Ιατρείου Επιτροπής, κ. Δημ. Παπαδοπούλου, *"διότι πέραν των κυρίων καθηκόντων, άτινα εξετέλεσεν μετ' απολύτου ενδιαφέροντος και ζήλου, επέδειξεν πολύμορφον κοινωνικήν δρα-*

στηριότητα, άκρως επαινετή".

Το 1963 πραγματοποιείται στην Ισπανία το 13ο Διεθνές Συνέδριο Μαιών, με 45 εγγεγραμμένες χώρες-μέλη. Η Ελλάδα εκλέγεται μέλος 12μελούς επιτροπής της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών και η Ελληνίδα μαία αναγνωρίζεται ως υψηλού επιπέδου επαγγελματικής κατάρτισης. Το 14ο Διεθνές Συνέδριο καθορίζεται να πραγματοποιηθεί στο Βερολίνο. Η συνεχιζόμενη μετεκπαίδευση των μαιών στα δύο μεγάλα Μαιευτήρια της Αθήνας, τα οποία στεγάζουν και τις αντίστοιχες Σχολές Μαιών, σημειώνουν αξιόπαινη επιτυχία. Ενδεικτικά αναφέρουμε το μετεκπαιδευτικό πρόγραμμα του 1963.

11ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Το 11ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΕΡΙΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

με Διεθνή Συμμετοχή, οργανώνεται από την Ελληνική Εταιρεία Περιγεννητικής Ιατρικής υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, στις 3 και 4 Μαρτίου 2001, στο ξενοδοχείο "Athens Hilton" στην Αθήνα.

Η ενεργός συμμετοχή των Μαιών-Μαιευτών κρίνεται και επιθυμητή και απαραίτητη. Παράκληση για αποστολή εργασιών μέχρι 25 Νοεμβρίου 2000.

Για περισσότερες πληροφορίες: Γραμματεία Συνεδρίου, τηλ.: (01) 7499300, κυρία Μεταξά.

Ο Πρόεδρος του Συνεδρίου

I. ΣΟΦΑΤΖΗΣ